

**PROGRAM ADAPTACJI
WSTĘPNEJ DZIECKA
PRZEWLEKLE CHOREGO
DO WARUNKÓW
W ŚRODOWISKU PRZEDSZKOLA
SPECJALNEGO**

Opracowała: mgr Katarzyna Domagała

1.1. Zagadnienia wstępne:

Przygotowanie do nowego środowiska

Jako uwarunkowanie procesu przystosowania się dziecka do nowego środowiska przyjąć można dwie grupy czynników decydujących o poziomie zdolności przystosowawczych.

Do grupy pierwszej należą czynniki endogenne, czyli takie właściwości dziecka, jak: wiek, płeć, indywidualne cechy układu nerwowego, stan zdrowia i ogólny poziom rozwoju psychofizycznego.

Drugą grupą będą stanowiły czynniki egzogenne, związane z cechami środowiska wychowawczego dziecka, zwłaszcza domu rodzinnego, a należeć do nich będą: formalna i wewnętrzna struktura rodziny, warunki bytowe i kulturowe, postawy rodziców i rodzeństwa wobec dziecka, a także - style wychowania w rodzinie.

Zdolność radzenia sobie z trudnościami.

Przystosowanie to także zdolność radzenia sobie z trudnościami i ograniczeniami, akceptowania zmian, jakie zachodzą między jednostką, a środowiskiem. Na proces przystosowania wpływa zarówno zdolność odbierania informacji, spostrzeżeń, zapamiętywania wrażeń i ich przetwarzania, jak i indywidualne cechy jednostki, tj. cechy genetyczne, nabyte umiejętności. Proces przystosowania jest długotrwały i wpływa na zmianę zachowania człowieka.

Sposoby przystosowania.

Przystosowanie może odbywać się w dwojaki sposób. Człowiek przystosowuje się do warunków zewnętrznych tak, by były w zgodzie z jego potrzebami lub w sposób pasywny - przystosowuje się do warunków których zmienić nie może.

Przystosowanie należy zrozumieć zarówno, jako proces trwający oraz jako wynik poziomu osiągniętych regulacji stosunków jednostki z otoczeniem. Fakt ten jest ważny ze względu na samopoczucie i rozwój człowieka.

Relacje dzieci z rówieśnikami.

Kolejnym problemem adaptacyjnym dotyczącym dzieci przybywające do sanatorium są relacje z nieznanymi rówieśnikami. Przestrzeń, jaką stanowi oddział sanatoryjny i przedszkole w nim, jest dla dziecka ogromna. Poruszanie się w niej przysparza mu wiele trudności. Pojęcie 'moje przedszkole' z miejscem zamieszkania oraz ze swoją salą. W momencie, gdy nauczycielka przemierza się dziećmi np. do szatni lub dyżurki pielęgniarskiej - młodsze dzieci czują utratę bezpieczeństwa i ponownie zaczynają płakać.

Przystosowanie się do nowych warunków utrudnia również brak orientacji w zakresie organizacji i rytmu dnia w sanatorium. Dziecko w nowych warunkach musi podporządkować się nowym wymaganiom i przestrzegać reguł postępowania w grupie. Musi pogodzić się z brakiem intymności w różnych sytuacjach, przebywać w gwarze i hałasie przez wiele godzin.

Przystosowanie ma ogromne znaczenie dla całego procesu socjalizacji dziecka, dla kształtowania jego motywacji do działania, dla nawiązania interakcji z innymi i wreszcie dla potrzeby otwarcia na świat.

Każda zmiana jest trudna. Dla dziecka przyjeżdżającego na leczenie sanatoryjne często bolesna, oznacza bowiem 'utratę' na kilkadziesiąt dni osób kochanych i bliskich.

W swojej wieloletniej praktyce zawodowej miałam okazję obserwować dzieci i ich zachowanie po przyjeździe. Płacz, krzyk, agresja, zamknięcie w sobie, obojętność - to tylko niektóre zewnętrzne sygnały, tego co dzieci przeżywają w tych trudnych chwilach.

Aby pomóc dzieciom, ich rodzicom i nam, nauczycielkom, postanowiłam w oparciu o literaturę związaną z tematem oraz własnych spostrzeżeń opracować program 'Adaptacji wstępnej dziecka przewlekle chorego do warunków w środowisku przedszkola sanatoryjnego.

1.2. Założenia programu:

•Celem programu jest umożliwienie dziecku łagodnego startu w środowisku sanatoryjnym. Sprzyjać rozładowaniu negatywnych doznań dziecka wywołanych gwałtownym rozstaniem dziecka z rodziną i brakiem wiedzy o nowym środowisku. Jego podstawowym zadaniem jest zapewnienie dzieciom poczucia bezpieczeństwa psychicznego w tym trudnym, przełomowym dla dziecka momencie życia.

•Założeniem programu jest:

- świadome przygotowanie dziecka do życia w warunkach zbiorowego wychowania,
- wspomaganie dziecka w budowaniu pozytywnego obrazu siebie,
- ukazanie mocnych stron i sukcesów dziecka,
- rozumienie i stosowanie się do norm i zasad życia w grupie.

Treści programu są zgodne z:

1. Podstawową Programową Wychowania przedszkolnego.
2. Programem Wychowania Przedszkolnego realizowanym w przedszkolu.
3. Statutem przedszkola.

CELE I ZADANIA PROGRAMU ADAPTACJI DZIECKA PRZEWLEKLE CHOREGO W ŚRODOWISKU PRZEDSZKOLA SPECJALNEGO

Cele główne:

1. Wspomaganie dziecka w procesie przygotowania do życia w warunkach przedszkola sanatoryjnego poprzez umożliwienie mu poznania nowego otoczenia w poczuciu bezpieczeństwa psychicznego.
2. Wspomaganie rodziców dzieci przebywających na leczeniu sanatoryjnym:
 - w procesie przygotowania samych siebie do psychicznego rozstania z dzieckiem,
 - w procesie przygotowania dziecka do warunków sanatoryjnych w sferze psychicznej i instrumentalnej.

Cele szczegółowe:

- dziecko rozumie potrzebę przebywania w przedszkolu sanatoryjnym,
- potrafi rozstać się z rodzicami na określony czas,
- zna i akceptuje nauczycieli ze swojej grupy,
- zna i akceptuje osoby z personelu medycznego (p. doktor, p. pielęgniarka) oraz personelu obsługowego opiekującego się dziećmi,
- zna pomieszczenia, w których przebywa i czuje się dobrze,
- chętnie uczestniczy w zabawach i w zajęciach

1.3. Scenariusze wprowadzające program.

Ta część „Programu adaptacji dziecka...” jest otwarta i na bieżąco może być wzbogacana ciekawymi pomysłami i scenariuszami zajęć tworzonymi przez nauczycielki prowadzące zajęcia z kolejnymi dziećmi przyjeżdżającymi na leczenie sanatoryjne.